

УДК 378.12

ОЛЕНА ГОРБИЛЬОВА

Донецький національний технічний університет

ЗАКОНОДАВЧА БАЗА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКОЛАХ ІНДІЇ

Проаналізовано нормативно-правові документи, які відображають основні стратегії щодо покращення виявлення, навчання та організації педагогічної підтримки обдарованих дітей у загальноосвітніх школах Індії. З'ясовано систему цінностей та принципи сучасної системи освіти Індії, вивчено структуру середньої освіти, різні типи загальноосвітніх шкіл, засоби їх створення та контролю за їх діяльністю, проаналізовано досвід державних та суспільно-громадських організацій, асоціацій, центрів та фондів щодо організації педагогічної підтримки обдарованих дітей.

***Ключові слова:** педагогічна підтримка, програми виявлення, роздільне навчання, організація роботи з обдарованими учнями, норми та стандарти, збагачення навчальних програм.*

Постановка проблеми. Освіта обдарованих дітей в Індії має довгу та багату історію. Її розвиток почався у стародавні віки і успішно продовжується сьогодні, відповідаючи вимогам XXI століття. Становлення та розвиток педагогічної підтримки обдарованих дітей характеризувались змінами форм та методів навчання, починаючи від виховання у дітей природної творчості і надання всебічного розвитку особистості в школах «guruculas» до утворення мережі спеціальних шкіл-інтернатів для обдарованих дітей.

Педагогічна підтримка Індії визначається специфікою історичного розвитку країни, її політичної, економічної системи, суспільних відносин, а саме, кастовим розподілом у суспільстві, традиційними релігійними канонами, духовними цінностями, які були сформовані ще у філософських думках стародавніх мислителів.

Мета статті полягає у вивченні нормативно-правових документів, особливостей та факторів, які мають вплив на розвиток педагогічної підтримки обдарованих дітей в школах Індії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню сприяють праці освітян Індії – таких, як К. Кумар, Б. Малікарджун, К. Суджатха, С. Ватв, С. Гхош, які висвітлюють низку важливих фактів та суджень щодо розвитку педагогічних процесів за період незалежності Індії, різних аспектів становлення освіти для обдарованих дітей в Індії та надання їм педагогічної підтримки. Аналіз останніх досліджень щодо педагогічної підтримки обдарованих дітей в Індії показав, що це питання залишається маловивченим і потребує ретельних досліджень. Вивчення практики цієї країни дасть можливість вітчизняній педагогічній науці запозичити позитивний досвід Індії з питання педагогічної підтримки обдарованих дітей.

Виклад основного матеріалу дослідження. Освіта та виховання обдарованих дітей є інтегрованою частиною загальної системи освіти держави, яку було створено в результаті довготривалих реформ, які почали відбуватися ще за часів правління Британської імперії, потім під час незалежності Індії від Британської імперії і продовжують відбуватися до сих пір. Країна зіткнулася з серйозними труднощами у створенні своєї національної системи освіти, в їх числі - високий зріст населення з 1951 по 1991 рр., кількість жителів збільшилася в 2,5 рази до 846 млн. чоловік), зростання абсолютного числа неписьменних, багаторазове збільшення учнів (у початковій школі в 5 разів, у середній - в 13 разів) [2].

У період незалежності Індії було прийнято основний закон держави – Конституцію, яка визнає право на освіту фундаментальним правом і забезпечує рівні можливості для всіх громадян на отримання освіти. Конституція Індії здійснює головні принципи Національної Програми в сфері освіти. Сприяючи підвищенню рівня освічених людей держава гарантувала громадянам Індії право на прийом до будь-якого навчального закладу, який або підтримується державою або одержує допомогу з державних фондів незалежно від їх релігійної, расової, кастової та мовної належності. Таким чином, держава проголошує демократичні принципи національної системи освіти. Великим здобутком індійського народу було те, що Конституція задекларувала право дітей на безкоштовну та обов'язкову освіту до 14 років. Продовжуючи будівництво демократичної держави Конституція закріпила світський характер освіти та навчання на рідній мові, що є дуже важливим в багатомовній та багато релігійній державі [4].

Конституція Індії забезпечує розподіл влади між центральними органами управління та місцевими (штатами). Як центральний уряд, так і уряди штатів займаються справами та проблемами, які пов'язані з навчанням та вихованням обдарованих та талановитих дітей і незважаючи на те, що головна відповідальність за шкільну освіту все ж таки належить урядам штатів, вони є партнерами у сфері підтримки освітньої політики та її розповсюдженні території всієї країни. Центральний уряд реалізує стратегічні рішення та стандарти освіти через мережу організацій таких, як Центральне Управління Освіти (Central Advisory Board of Education), Комісія Університетських Грантів і т. д. Уряди штатів також здійснюють освітню політику через схожі організації такі, як Управління Освітою Штатів, Ради Штатів з питань досліджень та підготовки працівників освіти і т.д. Уряди штатів мають повноваження формувати Управління Освіти Штатів, які відповідальні за розвиток людських ресурсів. Але центральний уряд має більшу відповідальність щодо закріплення національного та інтегративного характеру освіти, збереження якості та стандартів, вивчення та контролю потреб країни в освіті з метою задоволення держави кваліфікованими людськими ресурсами [10].

Оскільки розподіл на штати, за Конституцією, відбувається не за територіальним, а за національним або мовним принципом, який є вирішальним в будь-якій сфері діяльності, особливо в освітній, для задоволення освітніх потреб більшої частини людей державою було прийнято концепцію трьох мов і навчання та процес виявлення обдарованих дітей відбувається за концепцією «трьох мов» – гінді, англійської та однієї з мов регіону (за Конституцією 21 регіональна мова) [3]. Таке рішення було дуже мудрим, враховуючи складність етнічного, соціального та національного питання держави.

Вивчення історії розвитку педагогічної підтримки обдарованих дітей Індії дає нам змогу сказати, що з отриманням незалежності Індії у 1947р. почали відбуватися перші позитивні реформи в політичній, соціально-економічній та освітній сфері, що мало рішучий вплив на розвиток освіти обдарованих дітей. Про це свідчить динаміка розвитку шкільної справи: тільки за перше десятиріччя кількість учнів 1-8 кл збільшилась в 2 рази, учнів 9-10 кл. – в 2,5 рази. У порівнянні з сьогоденням кількість учнів у початковій школі виросла в 5 разів, у середній – у 13 разів [2, с.187].

Треба зазначити, що сьогодні Індія поступово вирішує головні завдання педагогічної підтримки обдарованих дітей – створення сприятливих соціальних, психологічних та педагогічних умов для навчання та повного розвитку інтелектуальних, творчих та

фізичних здібностей; організація процесу виявлення та відбору обдарованих дітей під час навчання в школі та визначення особливостей їх обдарованості; забезпечення якісного психолого-педагогічного супроводу, визначення особливостей їх обдарованості; підвищенні рівня мотивації вчителів для роботи з обдарованими дітьми через навчання самих вчителів; організація позашкільної діяльності для обдарованих дітей; проведення консультацій та бесід з батьками щодо індивідуально-психологічних проблем обдарованої дитини, а також проведення просвітницької роботи серед населення; допомога обдарованим дітям в подоланні кризових ситуацій.

Під час дослідження ми з'ясували, що історія педагогічної підтримки обдарованих дітей в Індії має свій специфічний розвиток враховуючи політичні, економічні та соціальні труднощі, які Індія поступово долає. Треба зазначити, що формування законодавчої бази педагогічної підтримки обдарованих дітей Індії почало інтенсивно відбуватися тільки протягом останніх десятиріч після того, як було сформульовано державну політику щодо навчання обдарованих дітей.

Шляхом аналізу законодавчих актів, постанов про створення навчальних закладів, інструкцій управлінь освіти штатів та союзних територій, доповідей про п'ятирічні плани та статистичні дані, ми встановили, що Індія на законодавчому рівні декларує загальні принципи освіти обдарованих дітей, організації їх навчання та надання педагогічної підтримки та їх виховання, але немає єдиної навчальної програми для обдарованих дітей, яка б діяла на території всієї країни. Кожний штат обирає модель навчання обдарованих дітей на свій розсуд, виходячи з культурних, релігійних, соціально-економічних особливостей даного штату та можливостей застосування ресурсу вчителів. Більшою мірою навчальні заклади, де здобувають освіту обдаровані та талановиті діти, покращують їх навчання за рахунок використання методу збагачення навчальних програм, створенням спеціальних програм на рівні штатів, створенням спеціалізованих шкіл-інтернатів типу «Наводая Відьялая» та «Кендрія Відьялая Сансаган», науково-дослідницьких закладів таких, як Інститут Психології Обдарованої Дитини, при якому функціонує перша школа для обдарованих дітей «Джнана Прабодіні», Індійської Асоціації для обдарованих дітей, Фонду Агастья, Інноваційної Міжнародної Школи, суспільного Фонду Досліджень Обдарованих та Талановитих Дітей, соціальної організації Discoveri Education та ін.

Отже, уряд Індії прийняв декілька законів з регулювання роботи освітніх закладів, де навчаються обдаровані діти, а саме:

1. «Про право дітей на безкоштовну та обов'язкову освіту» (2010р.)
2. «Національна політика у сфері освіти»(1968р.1986р.)
3. «Право на освіту»(2009р.)
4. Одинадцятий п'ятирічний план

Детальний аналіз законів показав, що закон, підписаний Президентом Індії «Про право на освіту» зробив державний уряд відповідальним за відкриття нових шкіл, призначення вчителів, забезпечення належної інфраструктури та поліпшення якості освіти. По-перше, Президент Індії зробив акцент на покращенні матеріально-технічної бази загальноосвітніх закладів і тому, держава бере на себе фінансову відповідальність за депресивні штати, які неспроможні самостійно подолати фінансові труднощі для забезпечення обдарованих дітей належними умовами. По-друге, центральний уряд поруч з місцевими органами управління освітою штатів відповідає за розвиток Національної Навчальної Програми, розробки та забезпечення дотримання стандартів викладання і надання технічної підтримки та ресурсів для управління органами освіти штатів. По-третє, вступ до навчальних закладів безкоштовний, відбір учнів за віковою категорією відбувається за спрощеною схемою.

Слідуючи принципам міжнародної «Конвенції про права дитини», уряд Індії спрямовує всі свої зусилля на забезпечення розвитку дитини, її таланту, розумових і фізичних здібностей у найповнішому обсязі [1]. Розвиток дітей та їх талантів супроводжується наявністю прав на освіту таких дітей, а це значить, що Індія реалізує

гуманістичні підходи в навчанні і майбутнє Індії, як сильної та процвітаючої країни, є безпечним.

У 60-х рр. надання педагогічної підтримки обдарованим дітям ускладнювалось наявністю різних структурних моделей шкільної освіти (біля 10 структур) з різними термінами початкової та середньої освіти, а також з різним змістом освіти. З метою ліквідації нерівноправності і введення рівних прав на отримання освіти для всіх громадян та уніфікації структури освіти, де навчаються обдаровані діти поряд із дітьми з звичайними здібностями, Прем'єр-Міністр Індія Ганді оголосила про утворення документу, який називається «Національна політика в сфері освіти». Завдяки цьому документу було створено таку структуру освіти, яка фактично збереглася до наших часів. Саме в цей період формувалася структура середньої освіти Індії:

1. Початкова школа (школа першого ступеня) – 1-5 класи (6-11років);
2. Вища початкова школа – 6-8 класи (11-14років);
3. Школа другого ступеня (середня школа) – 9-10 класи(14-16років);
4. Вища середня школа – 11-12 класи (16-18років) [8].

Доступність освіти для обдарованих дітей стала більш можливою завдяки задекларованому в законі «Про Право Дітей на Безкоштовну та Обов'язкову Освіту» (2010) праву дітей мати рівний доступ до шкільних послуг, незалежно від статі, раси, релігії, етнічної приналежності або соціально-економічного статусу. Закон акцентує на докладанні зусиль для забезпечення рівними правами обдарованих дітей з маргінальних груп, дискримінованих каст та племен Даліт та Адівасі. Забороняючи будь-які форми сегрегації або відмови в доступі до освіти, незалежно від місця їх проживання, цей закон захищає права дітей з середніми та високими здібностями та талантами на отримання безкоштовної, якісної освіти на початковому та середньому етапі. Ще одним покращенням умов для освіти обдарованих дітей було зобов'язання місцевих органів освіти розташовувати школи на розумній відстані для дітей в громаді, в іншому випадку перевезення дітей надається безкоштовно, особливо тих, хто мешкає у сільській місцевості.

У законі зазначено вимоги щодо кваліфікації вчителів, які складають угоду на виконання таких норм і стандартів протягом 5 років. Закон регламентує кількість учнів на одного вчителя – 1:30, хоча в більшості шкіл ця норма порушується і складає 1:40. Враховуючи той факт, що вся система середньої освіти Індії побудована на складанні річних іспитів, Центральне Управління з питань середньої освіти впровадило нову систему оцінювання, яка передбачає зменшення іспитів, тестів та контрольних робіт. За семестр проводиться два усних опитування (нормативне оцінювання) і один письмовий тест (загальне оцінювання). Ця система називається «Безперервне оцінювання протягом всього навчання» [12].

Наше дослідження показало, що велику роль в становленні та розвитку педагогічної підтримки обдарованих дітей зіграли Освітні Комісії, рішення та рекомендації яких сприяли покращенню навчання, виховання, виявлення та оцінювання обдарованих дітей. Зокрема, послідовно приймаючи заходи щодо покращення навчання обдарованих дітей Індії було назначено Комісію з Освіти (1964-1966 рр.), яка у своїй доповіді виступила з критикою щодо роздільного навчання обдарованих дітей (в окремих класах). Зробивши оцінку існуючої системи освіти, Комісія надала деякі цінні та важливі рекомендації для навчання обдарованих дітей, вона вперше визначила важливість програм збагачення та програм, які здійснювались під час канікул.

Вивчаючи передовий досвід сусідніх країн та країн дальнього зарубіжжя, Індія засновує першу спеціалізовану школу для обдарованих дітей Джнана Прабодіні Прашала (1968 р.), моніторингом діяльності якої займається Інститут Психології Обдарованої Дитини Джнана Прабодіні. Джнана Прабодіні є соціальною організацією, місія якої – розвиток здібностей дитини та її духовності. Вона надає офіційну освіту через виробничу діяльність, соціальні утворення, служіння людям та духовність, яка є основою діяльності цієї організації. Успішно розвиваючи таланти та здібності обдарованих дітей у 1976 р. Джнана Прабодіні отримала визнання з боку держави і її діяльність була підпорядкована

Центральному Управлінню у сфері середньої освіти. Система шкіл Джнана Прабодіні фінансується за рахунок спонсорів, серед яких є державні, урядові агенції, головні корпорації такі, як: Кірлоскар Груп (Kirloskar Co. Ltd.), благодійна суспільно-громадська організація АША, (ASHA), Асоціація Розвитку Індії (AID) [3].

У відповідності з поправкою до Конституції 1976р., Центральній Уряд та Уряди Штатів розділили відповідальність за якість і стандарти освіти у питаннях планування. Кожний штат незалежно визначає структуру освіти обдарованих дітей в рамках закону «Національна політика в сфері освіти». Однак, на території будь-якого одного штату модель освіти є уніфікованою. Закон «Національна політика в сфері освіти» наголошує на децентралізмі та автономності, яка є характерною для загальних закладів освіти, де навчаються обдаровані діти. Національна система освіти базується на Національній Навчальній Програмі, яка має варіативну та інваріантну частину. З метою виховання національної ідентичності робиться наголос на формуванні системи цінностей, секуляризмів освіти, демократичних принципах, статевій рівності та стиранні соціальних бар'єрів. Для координації роботи загальноосвітніх закладів, де поряд із звичайними дітьми навчаються обдаровані діти державою було створено Національну Раду з питань досліджень в області освіти та професійної підготовки (NCERT, 1961 р.).

На відміну від України, де обдаровані діти здобувають освіту переважно в державних закладах, в Індії обдаровані діти навчаються школах, які засновуються та контролюються різними організаціями і класифікуються залежно від типу управління: урядові; ті, які контролюють місцеві органи освіти; приватні школи, які частково фінансуються урядом (grant-in-aid schools); приватні школи, які не фінансуються урядом, але уряд їх визнає вони заснуються та управляються освітянами-підприємцями та фінансуються за рахунок плати учнів.

Обдаровані діти також навчаються в приватних «публік скулз» (public schools), які є спадщиною колоніальної Британії і характеризуються раннім виявленням обдарованих дітей, високим моральним кодексом та англійською мовою, як засобом спілкування. Управління такими школами відбувається приватними організаціями, до яких входять бізнес-групи, релігійні або етнічні групи. Загалом 44% початкових шкіл та 60% середніх шкіл в Індії – приватні [6].

Приватні школи будь-якого типу, де навчаються обдаровані діти, мають бути визнаними Департаментом Освіти своїх штатів, Центральним Управлінням Середньої Освіти або Індійською Радою Середньої Освіти. Для цього приватні навчальні заклади мають виконати декілька умов: управління такими школами має відбуватися організацією, яка зареєстрована Актом Реєстрації Організацій (1860) або суспільним фондом у встановленому законом порядку; дотримання узгоджених курсів навчання; наявність необхідної інфраструктури та приміщень; відкритість для інспекцій та готовність до контролю з боку відповідних інстанцій.

Державна політика щодо обдарованих дітей була вперше сформульована у 1986 році. Звертаючи увагу на те, що одними з головних принципів навчання обдарованих дітей є гуманістичний підхід і доступність навчання, уряд Індії зробив акцент на новій парадигмі освіти обдарованих дітей – вирівнюванні соціальної несправедливості і започаткував програму, за якою інтелектуально обдаровані і талановиті сільські школярі з соціально та економічно дискримінованих племінних родовищ Адивасі і Даліт забезпечені якісною безкоштовною освітою до 14 років в державних школах-інтернатах Наводя Відьялая. Наявність таких родовищ яскраво свідчить про те, що кастовий принцип розподілу населення в Індії справді існує, незважаючи на його формальну відміну на законодавчому рівні.

Таким чином, індійське законодавство передбачає ряд соціальних гарантій для "ущемлених каст" серед сикхів, мусульман і буддистів. Про забезпечення рівними правами таких верств населення, як «обмежені касты» (Adivasi) та «обмежені племена» (Dalit) на всіх рівнях освіти наголошується в законі « Національна Політика у сфері освіти». Враховуючи той факт, що Індія є аграрною державою, незважаючи на те, що останнім

часом країна робить великі успіхи в економічному секторі, Центральний Уряд та адміністрації штатів приділяють значну увагу пошукам та навчанням обдарованої та талановитої молоді, яка мешкає саме у сільській місцевості [9].

Отже, з метою покращення навчання, виховання та надання педагогічної підтримки обдарованим дітям з малозабезпечених родин, які мешкають у сільській місцевості, Урядом Індії було скеровано ініціативу про створення програми Наводая Відьялая Саміті, яку було зареєстровано згідно закону «Про Реєстрацію Індійських Організацій» в області літературної, наукової та благодійної діяльності». Школи-інтернати Наводая Відьялая сьогодні розташовані в різних частинах країни за єдиним зразком, але з повною можливістю для нововведення і експериментування. Кількість таких шкіл значно зросла і сьогодні існує 548 шкіл Наводая Відьялая, в яких навчається 10 919 000 дітей, з них 23% з племінних родовищ Адивасі і 16.2% – Даліт у відповідності [5, с.16]. Освіта сьогодні в Індії є доступною для всіх дітей: підручники, матеріали і форми надаються дітям без додаткових витрат. Школи-інтернати розраховані для учнів у віці 11-17 років. Освіта є безкоштовною для всіх зарахованих дітей, включаючи всі установи інтернатного типу.

В оновленому варіанті документу «Національна Політика у сфері освіти» (1986 р.) наголошується, що діти зі спеціальним талантом або здібностями мають бути забезпечені можливостями продовжувати навчання в прискореному темпі, створюючи всі умови та можливості, незалежно від їх платоспроможності. Виконуючи рекомендації цього закону, школи-інтернати Наводая Відьялая розташовані територією країни, що сприяє просуванню національної інтеграції, забезпеченню рівними можливостями талановитих дітей, які в значній мірі мешкають у сільській місцевості і які навчаються в полікультурній та полірелігійній атмосфері, що сприяє їх взаєморозумінню та взаємній повазі [9, с.14-15].

Основними правостановлюючими документами організації Наводая Відьялая Саміті є Меморандум про Асоціацію та Устав Відьялая Наводая Саміті (2008). Аналіз вищезазначених документів показав, що останнім часом кількість шкіл зросла з 565 шкіл у 2007р. до 600 шкіл у 2010р, у яких навчалось понад 180,000 дітей: з них 23.8% обдарованих дітей – представники «обмежених каст» і 15.9% обдарованих дітей – представники «обмежених племен».

Відьялая Наводая Саміті використовує строгу систему моніторингу, щоб гарантувати прийом обдарованих сільських дітей, дітей з «обмежених каст» та дітей з «обмежених племен». Статистика, яку було наведено в планах десятої п'ятирічки, свідчить про стабільне збільшення інвестицій у розвиток інфраструктури шкіл-інтернатів Наводая Відьялая з боку уряду Індії, що сприяє покращенню матеріально-технічної бази, інфраструктури, оснащення шкіл комп'ютерними класами, що сьогодні є обов'язковим в кожній школі Наводая Відьялая, збільшенню кількості стипендій та заохоченню вчителів. Зокрема, у 2002-2003рр. загальні витрати склали 360 рупій крор (450 000 000 грн), а у 2005-2006рр – 571 рупій крор (710 000 000 грн.) [11].

Одним із важливих напрямків педагогічної підтримки є робота з учителями. Для вирішення питань покращення професійної підготовки та майстерності вчителів, які працюють з обдарованими дітьми, за роки незалежності в Індії діяли Комітет Вчителів з Середньої Освіти (1973-1977), Комітети з Підготовки Вчителів Навчальної та Середньої Освіти, Національний Комітет Вчителів (1983 р.) та ін. Для надання допомоги та задоволення професійних потреб в рамках нової освітньої парадигми було створено Учбові Центри для вчителів на рівні села, громади, кварталу. Центри Вчителів підтримують талановитих вчителів, надаючи їм допомогу в вивченні педагогічного досвіду.

Створення Рад Штатів, які займаються вирішенням проблем в області освіти та підготовки вчителів на рівні штатів, допомогло втілювати новітні педагогічні стратегії щодо навчання обдарованих дітей. А саме, сьогоднішнє навчання обдарованих дітей характеризується основними змінами в освітній стратегії навчання обдарованих дітей: автономія учнів в процесі прийняття рішень, зосередження на сприйнятті матеріалу учнем, диференціація навчання, від заучування до незалежного мислення, навчання поза

межами класу, безперервне навчання, розвиток знань, навчання в команді, політика співробітництва, яка направлена на потреби учня [7, с. 106].

Усі вчителі, які працюють у системі шкіл Наводая Відялая Саміті, проходять курси протягом 21 дня один раз на п'ять років не тільки для отримання права та проходження процедури відбору до групи вчителів, які працюють з обдарованими та талановитими дітьми, але і з метою підтримки іміджу, встановлених темпів та результатів навчання у системі шкіл Наводая Відялая Саміті. Поряд з цим, на курсах підвищення кваліфікації проводяться короткотривалі вхідні курси зі спеціальності, семінари, практикуми. В рамках програми підвищення кваліфікації вчителів організована щорічна підготовка вчителів. Вчителі проходять курси підвищення кваліфікації кожні 5 років без відриву від виробництва протягом 2-3 місяців [7, с. 111].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок. Поправки та оновлені варіанти основних нормативних документів у сфері освіти Індії красномовно свідчать про реформативний характер освіти Індії, про зміну освітньої парадигми в організації навчання та виховання обдарованих дітей, зокрема надання окремої уваги організації якісної педагогічної підтримки такої категорії дітей. Прийняття законів саме в ті роки свідчить про те, що з 80-рр. ХХст. Індія почала вживати інтенсивних заходів щодо створення покращених умов для навчання обдарованих дітей та реалізації їх талантів.

На нашу думку, в умовах існування багатьох релігій, культур та традицій дуже демократичним заходом є створення концепції «трьох мов», що значно розширює поле діяльності та можливості обдарованих дітей.

Уряд Індії на законодавчому рівні проголосив нову парадигму в сфері навчання обдарованих дітей – раннє виявлення, навчання та виховання обдарованих дітей, які мешкають у сільській місцевості. Цікавою є й думка про інтеграцію обдарованих дітей, тобто зміну навчального закладу в межах, передбачених законом. Крім того, в Україні управління шкільною системою, де навчаються обдаровані діти, характеризується своєю централізованістю, але в Індії управління шкільною освітою підпорядковане Управлінням Освітою в органах місцевої влади окремих штатів, які мають цілковиту автономність і незалежність. Це безумовно сприяє гнучкості прийняття рішень щодо стратегії виявлення, навчання, виховання та заохочення обдарованих дітей у кожному штаті.

Список використаних джерел

1. Конвенція про права дитини, 20 листопада 1989р.) http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_021
2. Развитие образования в Индии [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.profile-educu.ru/razvitie-obrazovaniya-v-indii-page-31.html>
3. B.Mallikarjun Language policy for education in India states <http://www.languageinindia.com/dec2002/karnatakaeducationpolicy.html>
4. Constitutional provision of India having a bearing on education fundamental rights, P.II, art.24a. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.preservearticles.com/2012011020536/what-are-the-constitutional-provisions-regarding-education-in-india.html>
5. Eleventh five year plan 2007-2012 Vol. 11 Social Sector Planning Commission Government of India. – P.16 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://planningcommission.nic.in/plans/planrel/fiveyr/11th/11_v2/11th_vol2.pdf
6. Krishna Kumar Reproduction or Change? Education and elites in India Education. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.google.com.ua/?gfe_rd=ctrl&ei=uQMRU4eWNO-WwAPe6YG4Dg&gws_rd=cr#q=Krishna+Kumar+Reproduction+or+Change+Education.
7. National Curriculum Framework, 2005, P.106, 111,116. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ncert.nic.in/rightside/links/pdf/framework/english/nf2005.pdf>
8. National policy on education, Part III, ст. 3.2, P 51. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.larouchepub.com/eiw/public/1987/eirv14n18-19870501/eirv14n18-19870501_048-indias_new_education_policy_seen.pdf
9. National policy on education, Part IV, art. 4.4, / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.larouchepub.com/eiw/public/1987/eirv14n18-19870501/eirv14n18-19870501_048-indias_new_education_policy_seen.pdf

10. Sujala Vidyadhar Watve Intellectually gifted adults: life accomplishments / Bulgarian Journal of Science and Education Policy (BJSEP), Volume 2, Number 2, 2008 / Jnana Prabodini's Institute of Psychology, India [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bjsep.org/getfile.php?id=22>

11. Tenth Five Year Plan(2002-2007) Planning Commission Government of India, Vol II [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.slideshare.net/siddharth4mba/tenth-five-year-plan-200207>

12. The right of children for Free and Compulsory Education Act [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://wbxpress.com/the-right-of-children-to-free-and-compulsory-education-act/>

Стаття надійшла до редакції .12.02.2014р.

Горбылёва Е.

Донецкий национальный технический университет

ЗАКОНОДАТЕЛЬНАЯ БАЗА ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ПОДДЕРЖКИ ОДАРЁННЫХ ДЕТЕЙ В ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ШКОЛАХ ИНДИИ

В статье проанализированы нормативно-правовые документы, которые отражают основные стратегии по улучшению выявления, обучения и организации педагогической поддержки одарённых детей в общеобразовательных школах Индии. Изучена система ценностей и принципы современной системы среднего образования Индии, структура среднего образования, рассмотрены различные типы общеобразовательных школ, способы их создания и органы, контролирующие их деятельность.

Ключевые слова: педагогическая поддержка, программы выявления, раздельное обучение, организация работы с одаренными детьми, нормы и стандарты, обогащение учебных программ.

Gorbylyova H.

Donetsk National Technical University, Ukraine

LEGISLATIVE FRAMEWORK OF GIFTED CHILDREN EDUCATIONAL SUPPORT IN COMPREHENSIVE SECONDARY SCHOOLS IN INDIA

The article is devoted to research of gifted children legislative framework that reflect the main strategies for improving ways of identification/ training and educational support of this children in Indian secondary schools at the national, state and municipal level. There has also been learned the structure of secondary education, the ways how responsibility for maintaining the quality and standards of education between Central Governmental Boards of Secondary Education and State Boards of Education is shared. The article also deals with the basic standards for teachers' qualification, pupil-teacher ratio and requirements for teachers on professional development. The role of India Educational Commissions making decisions and recommendations on improving the ways of identification, training and gifted children's assessment has been considered. There has been given the analysis of governmental and nongovernmental organizations, associations, centers and foundations to support gifted and talented children. It has been shown the main principles and value system in modern educational system in India, which is declared in legal documents. The author of the article has done thorough research on types of comprehensive secondary school, ways of their establishment and organs to control their activities. Functioning of specialized boarding schools for gifted children called Navodaya Vidyalaya, its Memorandum of Association and Charter has been meticulously analyzed.

Key words: pedagogical support program to identify gifted children, separate training, organization of work with gifted children, norms and standards, enrichment of training programs, free education, equal opportunities.